

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Strand Horst, gemeente Ermelo

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

19 februari 2019 / projectnummer: 3365

1 Advies over het MER in het kort

De gemeente Ermelo wil verschillende initiatieven mogelijk maken in het gebied 'Strand Horst' waaronder een hotel en een evenementencentrum. Tegelijkertijd wil de gemeente de ruimtelijke kwaliteit verbeteren en het gebied 'groene kruispunt' een natuurbestemming geven. Vanwege mogelijke effecten op het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Zo kan het milieubelang volwaardig meewegen bij het besluit door de gemeenteraad over het bestemmingsplan. In dit advies spreekt de Commissie¹ voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie') zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Wat blijkt uit het MER?

Het MER is compact en helder opgebouwd en de teksten zijn goed leesbaar. De kaarten en het meeste illustratiemateriaal zijn echter summier. In de bijlagen, de toelichting op het bestemmingsplan en achterliggende documenten, zoals het Masterplan en beeldkwaliteitsplan, is een beter (visueel) overzicht te krijgen van wat de plannen precies behelzen.

Uit het MER blijkt duidelijk dat de gemeente inzet op een kwaliteitsverbetering van het gebied, onder andere met behulp van een beeldkwaliteitsplan. Het MER geeft duidelijk aan dat de geluid op de bedrijfswoningen hoog is en dat de verkeersdoorstroming negatief scoort. Om een goede afwikkeling van het verkeer te verkrijgen beschrijft het MER een aantal grotere infrastructurele ingrepen zoals de aanleg of uitbreiding van rotondes, extra rijstroken en uitbreiden van het parkeren. Bij evenementen is duidelijk dat de aansluiting op de nu al overbelaste A28 verder wordt belast, zodat files kunnen ontstaan. Ook de af- en opritten van de A28 voor inwoners van Ermelo en Harderwijk kunnen daardoor drukker worden.

Wat is het advies van de Commissie?

De Commissie signaleert bij de toetsing van het MER een aantal tekortkomingen. Zij acht deze informatie essentieel voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan Strand Horst. Het gaat om de volgende punten:

- **Natuureffecten en de Passende beoordeling.** In de Veluwerandmeren verblijven vele vogelsoorten in aantallen die van internationaal belang zijn. Daarom zijn de Veluwerandmeren streng beschermd. De vogelsoorten zijn gevoelig voor verstoring, met name in de winter wanneer ze daar foerageren, rusten en van verenkleed wisselen. In het voornemen is een Groen Kruispunt voorzien, waarin voor deze soorten geschikt rustgebied wordt ontwikkeld. Het is echter op dit moment niet duidelijk hoeveel vogels verstoord worden, tijdelijk en permanent. De inrichting van het Groene Kruispunt is ook nog niet in detail bekend.
Het is hierdoor ook niet na te gaan of de toekomstige natuurbestemming van het groene kruispunt voldoende is om aantasting van beschermde natuur te voorkomen. Ook andere mogelijke mitigerende maatregelen, zoals alleen in het minst kwetsbare seizoen bouwen, zijn nog niet beschreven.

¹ De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie m.e.r. en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, via de link [3365](#) of door dit nummer op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

- **Verkeer.** Uit het MER blijkt dat in de autonome ontwikkeling de verkeersdoorstroming al slecht scoort, zowel op de A28 als voor het lokale verkeer. Het voornemen geeft nog extra verkeer. In het verkeersrapport zijn diverse aannames gedaan over parkeervraag en verkeertoename en wordt een verkeersplan verplicht gesteld voor elk initiatief. Het MER geeft onvoldoende inzicht in deze aannames, en gaat onterecht uit van een werkdag in plaats van een drukke zomerdag. Het MER maakt nog niet aannemelijk dat voldoende maatregelen beschikbaar zijn voor het slagen van een toekomstig verkeersplan, ook niet globaal. Ook zijn nog onvoldoende maatregelen beschreven voor fietsveiligheid.

De Commissie adviseert over bovenstaande punten in een aanvulling op het MER meer informatie te geven en dan pas een besluit te nemen over Strand Horst. In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar beoordeling toe en geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject.

Figuur 1 Stilstaand beeld uit de promotiefilm van de gemeente Ermelo voor het Masterplan. Midden rechts een impressie van het de evenementenhal. Boven in beeld een impressie van het hotel.

Achtergrond

Hier het hoe en waarom van de MER-plicht. Neem ook op wat het moederbesluit is, wie initiatiefnemer en het bevoegd gezag is. Eventuele eerdere adviezen/projecten of andere bijzondere omstandigheden kun je ook hier opnemen. Indien aan de orde, geef dan aan of er al eerder een m.e.r. procedure is doorlopen.

Waarom een advies?

De onafhankelijke Commissie m.e.r. is bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. De Commissie schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de gemeenteraad van Ermelo – besluit over bestemmingsplan Strand Horst.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en geeft zij adviezen voor de op te stellen aanvulling. Deze zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming door de gemeenteraad van Ermelo.

2.1 Natuur en de Passende beoordeling

In het MER is helder beschreven dat het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren, waaronder het plangebied Strand Horst, van grote internationale betekenis is voor watervogels uit noordelijke streken die in Nederland overwinteren. Met het oog op de risico's van het plan voor de natuurdoelen is een Passende beoordeling (PB) opgesteld waarin de gevolgen nader zijn beschouwd. Negatieve gevolgen van het plan voor watervogels worden in de PB uitgesloten, als ook rekening wordt gehouden met de toekomstige functie van het Groene Kruispunt. Dit gebied krijgt een natuurbestemming en kan als rustgebied elders verstoorde watervogels opvangen.

*Figuur 2 In het winterseizoen rusten duizenden vogels in de Veluwerandmeren.
foto: Harvey van Diek*

De Commissie heeft hierover de volgende opmerkingen:

- Op enkele 10-tallen meters van de oever komt een hotel met een maximale hoogte van maximaal 60 meter. In het invloedsgebied hiervan zijn nu aanzienlijke aantallen watervogels aanwezig. Op grond van enkele eerdere effectinschattingen van hoogbouw op watervogels wordt verwacht dat er geen duidelijke relatie is tussen hoogbouw en watervogelconcentraties (pagina 59–60 van de PB). De Commissie stelt vast dat er weinig voorbeelden zijn van de gevolgen van nieuwe hoogbouw aan de rand van Natura 2000-gebieden voor de functie als rust en/of voedselgebied voor grote aantallen watervogels. De combinatie² van hoog- en laagbouw met steigers en een terras nabij de oever, de daarmee verbonden verstoring door hotelbezoekers en de optische verstoring door bezoekers van de nabijgelegen evenementenhal, kan leiden tot structurele additionele verstoring. De inschattingen vooraf van de effecten van hoogbouw in IJburg wel zijn meegenomen, maar de monitoringresultaten hiervan niet bij de Passende beoordeling zijn betrokken³. De huidige risicobeoordeling is door bovenstaande punten onvoldoende gedetailleerd en mogelijk te optimistisch.
- Verstoring in het winterhalfjaar ten gevolge van de evenementenhal wordt in de PB niet uitgesloten. Verwacht wordt dat watervogels bij verstoring kunnen uitwijken (PB, pagina 59). Het is niet duidelijk of die uitwijklocaties vergelijkbaar gunstige eigenschappen en/of voldoende opvangcapaciteit hebben (qua rust, beschutting en beschikbaarheid voedselbronnen) dan de locaties waar concentraties normaliter verblijven. Indien dat niet het geval is dan zou de draagkracht van het gebied kunnen afnemen.
- In verband met het vorige punt is nu onduidelijk of de opvangcapaciteit binnen het Groene Kruispunt (tijdig) van voldoende omvang en kwaliteit zal zijn:
 - Om nadelige gevolgen te voorkomen zou het Groene Kruispunt in ieder geval als vogelrustgebied ingericht moeten zijn *voordat* de verstoring kan optreden. Het valt de Commissie op dat de planregels hieromtrent geen duidelijke bepalingen bevatten.
 - In het Groene kruispunt krijgt naast de oever ook een strook water van 400 meter breed (tot de gemeentegrens) de bestemming natuur, waaronder als vogelrustgebied. Vaar- en watersportactiviteiten daaromheen kunnen een verstrend effect hebben dat tot ver in het rustgebied reikt⁴.
- Het MER en PB beschrijven al maatregelen om tijdelijke verstoring in de aanlegfase te voorkomen en het toepassen van boren in plaats van heien voor de funderingen. Gezien de gevoeligheid van de vogelsoorten die in het gebied verblijven, is verstoring door dit boren andere bouwwerkzaamheden niet uitgesloten. Een denkbare maatregel is het beperken van bouwen tot het minst ongunstige seizoen (in dit geval voorjaar/zomer).

² Deze gevolgen kunnen ook onderling cumuleren waardoor ze in samenhang een groter effect hebben dan de som der delen.

³ Zie voor deze monitoringresultaten onder andere https://www.sovon.nl/sites/default/files/doc/rap_2017-64_watervogels-ijburg.pdf. Bij de hogere gebouwen bevinden zich geen belangrijke watervogelconcentraties blijkt uit de monitoring. Bij deze nadere beoordeling geldt dat een vergelijking lastig kan zijn omdat a) op IJburg geen heel hoge gebouwen gerealiseerd zijn, geen gedetailleerde nulmeting is gedaan en mitigerende maatregelen (storten hard substraat) zijn getroffen.

⁴ Doorgaans gaat het om verstoringsafstanden van enkele honderden meters, oplopend tot 500–1000 met bij kitesurfen (Krijgsveld *et al.* 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels: update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie, Rapport 08-173, Bureau Waardenburg, Culemborg).

De Commissie adviseert voorafgaand aan het besluit:

- Nader te onderbouwen waarom optische verstoring die verband houdt met hotel en evenementhal niet leidt tot een zodanige verstoring van watervogels, waaronder soorten onder de instandhoudingsdoelstelling, dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied worden aangetast. Daarbij kunnen ook aanvullende mitigerende en/of zonerings- en inrichtingsmaatregelen worden betrokken⁵.
- De inrichting van het Groene kruispunt in beeld te brengen zodat beter kan worden aangetoond wat de draagkracht van het gebied door deze nieuwe inrichting zal zijn ten opzichte van de huidige situatie.
- Maatregelen te beschrijven om tijdelijke effecten te voorkomen, zoals in het juiste seizoen⁶ bouwen (met verstoringsbeperkende funderingstechnieken zoals boren).

En vervolgens in de Passende beoordeling aan te tonen dat aantasting van natuurlijke kenmerken is uitgesloten. Als dit niet kan, geldt dat het project alleen doorgang kan vinden als de zogenaamde ADC-toets⁷ met succes wordt doorlopen.

2.2 Verkeersdoorstroming en parkeren

In de autonome ontwikkeling scoort de verkeersdoorstroming al slecht, zowel op de A28 als voor het lokale verkeer blijkt uit het MER. Het voornemen geeft nog extra belasting. De gemeente geeft aan dat elk initiatief met een goed voorstel voor het verkeer en parkeren moet komen en dat daarom negatieve effecten zijn uitgesloten. De Commissie heeft hierbij een aantal opmerkingen die hieronder worden toegelicht.

Onderbouwing aannames

In het verkeersrapport zijn diverse aannames gedaan over parkeervraag en verkeersgeneratie. De Commissie kan niet nagaan of deze voor wat betreft het huidige gebruik van het gebied correct en afdoende zijn:

- **Is een gemiddelde werkdag de drukste dag?** Voor de berekening van parkeerdruk en verkeersgeneratie is het gebruik in de huidige situatie, gebaseerd op een gemiddelde werkdag, opgeteld bij de verkeersproductie als gevolg van het nieuwe programma en vervolgens gecombineerd met die van een dagevenement of top (avond)evenement. Niet duidelijk is of deze combinatie maatgevend is. Een drukke zomerse dag, topevenement en of mogelijk de combinatie met een ander outdoor-evenement levert wellicht een (nog) grotere parkeerdruk en zwaardere verkeersstromen op. Omdat een drukke zomerse dag zich niet laat voorspellen en dus ook lastig is mee te nemen in een verkeersplan, is dit belangrijk om te weten. Ook is niet duidelijk of de nieuwe

⁵ De Commissie denkt aan de volgende additionele maatregelen: het voorkomen van wandel- en struipaden naar of langs het water en/of het creëren van bredere riet- en/of moeraszones langs het water, het beleefbaar maken van het water door een (vogel)kijkhut (en zo wandelen te voorkomen). De kwaliteit van het Groene kruispunt als leefgebied voor watervogels kan mogelijk verbeterd worden door het creëren van extra luwtmogelijkheden in het water (beschutting tegen wind, bufferend effect van verstoring door watersportrecreanten net buiten het rustgebied). Door aanvullend onderzoek naar het nachtelijk foeragegedrag van duikers kunnen mitigerende maatregelen ter beperking van (licht)verstoring mogelijk geoptimaliseerd worden.

⁶ Het winterhalfjaar kan op grond van de concentraties overwinterende watervogels beschouwd worden als de ecologisch meest kwetsbare periode.

⁷ De ADC toets bestaat uit drie stappen, die in volgorde doorlopen moeten worden. A) Bestaan er (locatie)Alternatieven voor het voornemen? D) Zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang? C) is er Compensatie mogelijk?

evenementen in de hal ook een buitencomponent kennen en daardoor een hoger aantal bezoekers trekken dan berekend.

- **Ander vervoer dan auto.** Er wordt gesteld dat 80% van de evenementenbezoekers met de auto komt. Voor de overige 20% wordt niet aangegeven hoe men komt. De fiets lijkt vanuit Ermelo en Harderwijk nog geschikt, openbaar vervoer ontbreekt. Als een substantieel deel wordt geacht met combitickets te komen (bus en toegang) dan zal ook rekening moeten worden gehouden met een aanzienlijk ruimtebeslag voor busparkeren.
- **Shuttlevervoer meegenomen?** Ook wordt geconstateerd dat bij een druk evenement omwille van de verkeersbelasting 50% van de bezoekers van op Strand Nulde zou moeten parkeren (of een andere perifere locatie). Zij zouden met pendelbussen naar de locatie moeten worden gebracht. Bij 5000 bezoekers betreft dit als snel 75 bussen, die zeker in het (avond)spitsuur de al overbelaste verkeersstructuur verder zullen belasten. Het is onduidelijk of in de berekening van intensiteiten en doorstroming hier rekening mee is gehouden.

Fietsveiligheid

In plan en verkeersrapport is maar één maatregel beschreven om het fietsverkeer veilig en comfortabel af te kunnen wikkelen. Bij de oversteek over de afrit A28 vanuit Amersfoort moeten bij evenementen verkeersregelaars komen. Ook op de Buitenbrinkweg en Palmbosweg lijken echter ook aanvullende maatregelen nodig om de verkeersveiligheid voor langzaam verkeer te garanderen.

Inzicht in haalbaarheid verkeersplannen

Het MER geeft aan dat negatieve effecten op verkeer en parkeren niet zullen optreden als gevolg van initiatieven, omdat alle initiatieven met een goed verkeersplan moeten komen. Het MER maakt nog niet aannemelijk dat voldoende maatregelen beschikbaar zijn voor het slagen van deze toekomstige verkeersplan, ook niet globaal. Het is belangrijk globaal inzicht te geven of bepaalde combinaties van evenementen al dan niet mogelijk zijn en welke soorten maatregelen genomen kunnen worden om verkeer en parkeren in goede banen te leiden na realisatie van de ontwikkelingsmogelijkheden van het bestemmingsplan.

De Commissie adviseert voorafgaand aan het besluit:

- Inzicht te geven in frequentie van het voorkomen van de combinatie drukke zomerse dag en topevenement en daarvan de consequenties door te rekenen als deze resultaten aanzienlijk afwijken;
- Extra maatregelen te beschrijven die het fietsverkeer veiliger maken;
- Globaal duidelijk te maken welke effectieve maatregelen beschikbaar zijn, die door initiatiefnemer bij hun vergunningaanvraag voor evenementen kunnen worden genomen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over de op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Tanya van Gool (voorzitter)

ir. Wim Keijsers

ir. Joep Lax

drs. Willemijn Smal (secretaris)

ing. Rob Vogel

Besluit(en) waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Bestemmingsplan Strand Horst.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. Een MER is in dit geval nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom is een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

De gemeenteraad van de gemeente Ermelo.

Initiatiefnemer besluit

College van burgemeester en wethouder van de gemeente Ermelo.

Bevoegd gezag m.e.r.-procedure

College van burgemeester en wethouder van de gemeente Ermelo.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissierner.nl projectnummer [3365](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

